

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR : D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR : I. N. CESARESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Străinătatea : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUCUREȘCI

11 — Strada Artei — 11

In dosul Palatului Justiției

SUMAR :

Altruismul ca principiu obligator în dreptul pozitiv de d-l Vespasian Erbiceanu ;

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ :

Inalta Curte de casație și justiție, s.-unite : I. Popescu, recurge contra neînscrisurii sale ca apărător.

Idem, s. I : Maria D. Dobrovici cu Zina P. Caludi.

Comisiunea pentru judecarea profesorilor secundar și superior : Bucur Spirescu, I. Lupulescu și M. Tutunaru, dați judecării că au contravenit la legea și regulamentele școlare.

Trib. Covurlui, s. I : L. Berman et Sohn și Albert Lieber cu I. Șerban.

Judec. ocol. Moinești, jud. Bacău : Iancu H-vici cu I. Gartenberg.

Judec. ocol. II Ploiești : Elena C. Mănescu cu Zoe și N. Băldănescu.

Altruismul ca principiu obligator în dreptul pozitiv

(Unul din noile experimente ale Codului civil german)

Din cele expuse în capitolul precedent, am putut constata în mod neîndoios că legiuitorul a exclus din sfera sancțiunei legale faptele altruiste, a evitat de a crea din altruism un principiu obligator de activitate socială, și de a-l impune ca normă călăuzitoare în raporturile reciproci dintre oameni.

Codul civil, prin multiplele sale dispozițiuni referitoare la drepturile personale, la drepturile familiare, la drepturile de proprietate, la drepturile succesoriale, la materia obligațiilor, a contractelor, a prescripției etc., a căutat să legitimizeze și să proteagă în mod exclusiv numai interesele egoiste ale individului, izvorâte din instinctul fireasc al conservării de sine. În ce privește relațiile individului față de ceilalți membri ai societății, legiuitorul s'a ferit de a stabili aci un criteriu *positiv* de conduită socială, ca și când, în afară de instinctul de conservare proprie, omul, ca orî care ființă organică, n'ar avea un alt simț, tot atât de puternic, acel al conservării speciei.

Unica normă legală, pe care legiuitorul o statorește în această privință, este dispoziția art. 998 și acea a art. 999 Cod civil, a căror cuprins am văzut că se resumă la prescripția «de a nu face rău altuia». Acest principiu *negativ* sintetizează în sine întreaga morală socială a Codului nostru civil, întregul complex de îndatoriri ale omului față de aproapele său, violarea cărora atrage după sine sancțiunea legală (punitur, ne peccetur).

«Rețineți de a face rău altuia», iată singura poruncă pe care ne-o dă legiuitorul, iată criteriul legal de conduită omenească.

Legiuitorul nu caută a sugera individului principiul binelui, ca *motiv pozitiv* indemnător pentru fap-

tele sale externe. Preocuparea de căpetenie și exclusivă a sa a fost, după cum se vede, de *a re gula numai conflictele de egoism*, ivite între membrii societății. Practica binelui nu este obligatoare, căci cerințele legii sunt pe deplin satisfăcute cu atitudinea pasivă, nepăsătoare, indiferentă a omului, cu menținerea sa în marginele stricte ale **legalității**, care constă pur și simplu în stăpînirea pornirilor agresive, răulăcioa se și avide față de aproapele. Atât, și nimic mai mult.

Altruismul nu e cunoscut dar Codului nostru civil, de cât cel mult sub forma lui *negativă* : de a nu face rău altuia. Faptele altruiste pozitive, precum sunt bine-facerile, actele caritabile, îndatoririle și serviciile desinteresate, etc., nu e nimene ținut legalmente să le facă, chiar în casurile în care asemenea fapte sunt imperios reclamate de utilitatea socială, chiar când prin neefectuarea lor s'ar da loc la nenorociri și calamități iminente.

Deci, după sistemul Codului nostru civil și chiar a celui penal, ori de câte ori utilitatea socială vine în colisiune cu principiul legalității, cea dintâi trebuie tot-deauna sacrificată, dându-se preferență acestui din urmă. Interesele individuale sunt dar puse mai pre sus de cât interesele utilității sociale.

Ved, la câți va pași de mine, un copil mic târându-se la marginea unei fântâni, în pericol de a cădea în ea. Nici un text de lege neobligându-mă de a-l retrage imediat de la marginea pericolului, pasivitatea și nepăsarea mea în asemenea caz e *perfect legală*. Nimene nu mă poate trage la răspundere de nenorocirea ce s'ar putea întâmpla; aceasta chiar în cazul când eu aș fi nutrit în mine sentimentul criminal de a vedea cu ochii peirea copilului. Potrivit principiului legal enunțat mai sus, singura obligațiune ce aș fi avut-o, era de a nu împinge eu însumi pe copil în fântână ! Curentul apei este atât de puternic și primejdios într'un loc, în cât, chiar pentru un bun înotător, ar fi riscant să se scalde acolo. De și știu aceasta, eu neglijez însă să înștiințez pe cine-va, care voește să facă bae tocmai în acel loc. Știu că podul de peste riș e atât de slab, în cât ori ce călător s'ar aventura să treacă cu trăsura pe el, ar fi amenințat să piară în furia valurilor. Totuși eu nu voesc să pun în vedere aceasta unei persoane ce trece cu trăsura în spre acel pod. În ambele aceste cazuri, atitudinea mea nepăsătoare este pe deplin legală, chiar dacă din cauza ei a urmat vre-o nenorocire (14).

(14) Fapte de asemenea natură se pot întâmpla adese ori în zilele noastre, în care lupta inversunată pentru existență și predominare

Este invederat dar că scopul suprem pe care l'a urmărit legiuitorul a fost de a obține din partea individului nu moralitatea, ci numai legalitatea; aceasta încă de strictă interpretare. Și să nu uităm că legiuitorul inaugurează o asemenea stare de lucruri tocmai într-o epocă, în care, din nenorocire, religia și morala au perdut rolul lor de povăluitoare a faptelor omenestii, în care tendința este de a se governa popoarele, numai prin codice de legi!

Care este oare tipul cetățeanului normal și satisfăcător din punctul de vedere al cerințelor legii? La această întrebare să poate da următorul răspuns: egoistul care să reține de a face acte nelegale și daunătoare altuia, numai pentru motivul că asemenea acte sunt calificate de lege ca infracțiuni, și pentru că comiterea lor atrage după sine sancțiunea legii (pedeapsa penală, sau răspunderea de daune). Un ast-fel de cetățean, trăind strict conform prescripțiilor legii, nu e obligat să-și înfrâneze în totul pornirile sale egoiste și averse, ci să le stăpânească numai întru atât, ca să nu cadă doar sub lovitura legii. Ori de câte ori însă va fi în deajuns de viclean ca să poată evita o asemenea lovitură, sau mai bine zis ori de câte ori va ști să se strecoare printre canoanele legii, nimica nu l'impedecă de a fi fără milă și îndurare față de aproapele său (15).

Legiuirile în vigoare, civile sau penale, cer de la cetățeanul tip păzirea unui anumit «minimum de moralitate», consistând în a nu comite fapte de acelea cari pot întruni elementele legale ale delic-

a transformat pe oamenii în bestii, împingând până la extrem dușmănia dintre ei; aceasta mai ales când e vorba de indivizi din același mediu social, dar aparținând unor rase deosebite.

(15) Nu credem să existe în altă parte indivizi, cărora să se potrivească mai bine caracteristica cetățeanului suficient sub raportul legal, cum să potrivește la noi în Romania unor anumite tipuri sociale. La noi, unde minciuna și fățarnicia este pretudine: în presa zilnică, în raporturile sociale, în comerț etc., unde «politicianismul» a pervertit caracterile, a smintit conștiințele și a destrăbălat adănc moravurile publice, este deajuns ca cine-va să nu fi infundat încă pușcăria, pentru ca să aibă dreptul să-și revendice în fie care moment în ochii lumii calificativul de «cetățean onorabil și neprihănit». Cine nu cunoaște cât de mare e numărul acelor, cari în viața lor s'au datat la speculațiunile cele mai neomenoase, la manoperele cele mai recinstite pentru a putea parveni la situații materiale avantajoase, dar cari totuși n'au putut fi trasi la bara justiției, numai pentru că au știut să nu depășească sfera «imoralității nedelictuoase», cu alte cuvinte au știut să se mențină în marginile «legalității»? Și chiar dacă au la pasivul lor (apt) delictuoase, cine ar îndrăzni însă să le scormonească trecutul, să le conteste reputația de «oameni imaculați», ce ș'o impun, când se știe cât de greu este de administrat înaintea tribunalelor o dovadă legală, și la câte riscuri te expui? Marele jurisconsult I. Von Ihering, în opera sa «La lutte pour le droit» (pag. 104—105), are mare dreptate când observă că teoria probelor din dreptul modern este una din aberațiunile cele mai funeste ce a dreptul exista vre odată. Și pare, zice el, că această teorie a fost născocită înadins pentru a se putea eluda dreptatea. Dacă toți debitorii pământului s'ar fi conjurat pentru a zădărnici drepturile victimelor și a creditorilor, n'ar fi putut să iscodească un mijloc mai eficace în această privință, de cât acela pe care jurisprudența noastră l'a inventat prin faimoasa teoria a probelor. Nu mai insist asupra abuzului infricoșat ce se face aci cu dreptul, sub masca bine înțeleasă a «legalității». Una însă n'o pot înăbuși în mine: *vați de acuzator în proces, ferice de acuzat!* Datornicul, nu creditorul e acela, pe care teoria probelor crede că trebuie să l'apere. Mai bine să îndure nedreptatea pe față o sută de creditori, de cât să fie un singur debitor tratat cum-va cam aspru! Ce abis de depravare a simțământului simplu și sănătos de dreptate, —când te coborî în literatura acestor teorii! Ai crede că te găsești în societatea unor castrați morali.

Arare ori întâlnești acuma justițabili, cari să nu fie conștienți de avantajele pe cari legea le oferă situației debitorului sau a-

tului, și pot cădea sub sancțiunea legii. Formula «nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege», cuprinde bazele libertății civile ale individului și determină limitele înlăuntrul cărora el își poate manifesta fără jenă activitatea sa. Intre legiuitor și cetățeanul egoist pare a fi intervenit următoarea convențiune tacită: Dacă vei face cutare sau cutare faptă, calificată de lege ca delictuală, ai să fii tras la răspundere. În afară însă de această sferă a imoralității delictuoase, care bine înțeles este de strictă interpretare, ești liber să faci ori ce îți place, căci legea nu are a se amesteca în sfera imoralității nedelictuoase.

Cu chipul acesta, legea neavând dreptul a cere de la cetățeanul tip mai mult de cât îndeplinirea aceluși «minimum de moralitate» de strictă interpretare, evident că ș'a tăiat prin aceasta posibilitatea ori cărei înrîuriri educative asupra indivizilor. Dreptul pozitiv nu este în stare să facă pe om mai bun, mai moral, sau să îndrepte moravurile sociale, pentru că îi e închisă calea ori căruși control mai adânc în activitatea individuală, îi este interzis a se atinge de sfera imoralității nedelictuoase; aceasta din urmă interesând numai conștiința personală a omului, pe care el e suveran absolut.

Ușor e de înțeles că o atare concepție a conduitei și a raporturilor individuale este unilaterală și eronată, și că bazele pe care legiuitorul a voit să zidească viața noastră socială sunt șubrede și nesănătoase.

Legiuirile cari proclamă sus și tare asemenea principii nu numai că nu pot contribui la înblânzirea moravurilor, la desvoltarea sentimentului de umanitate și de solidaritate socială, dar din contra sunt menite a înăduși ori ce avânt nobil și desinteresat, a spori chiar înrăutățirea și aviditatea omenescă. De sigur numai bună nu se va putea chema organizarea acelei societăți ai cărei membri în raporturile lor reciproci vor căuta numai să se țină strict în marginele legalității, vor socoti că singura lor obligațiune față de aproapele constă pur și simplu în a nu-i face rău, în a-și reprima față de el pornirile egoiste și agresive.

Omul, despre a căruși conduită socială nu se poate zice alt ceva de cât că e strict legală, care nu-și poate însuși alt merit de cât că a observat «minimum de moralitate» impus de lege, nici într'un caz nu poate fi un om ireproșabil din punctul de vedere al cinstei și corectitudinii (16). Cel mult purtarea unui asemenea individ ar putea fi calificată de *quasi-morală* (17). Nu e oare de o mie de

cuzațului, cari să nu știe că, din punctul de vedere al legalității, dreptatea este pe partea nu a celuiia ce în adevăr o are, ci a celuiia care o poate dovedi, după procedura formală a probelor. Până și omul de la țară, când îl inculpi ca autor a vre unui fapt, îți răspunde azi «ce mă năpăstuiești domnule? Mai prins, măi dovedit»? El își spune de-a-dreptul că buna credință și nevinovăția lui se presupune de drept, până când contrarul nu va fi pe deplin dovedit.

(16) Expresiunea «minimum de moralitate» este inventată de marele criminalist german Fr. Listz. Ea ar putea însă foarte bine fi înlocuită prin expresiunea «maximum de precauțiune», a omului viclean, care știe să evite responsabilitatea legală, îndosindu-se tot-deauna după textele legii. Vezi Listz, *Lehrbuch des deutschen Strafrechts*, ediția a zecea, pag. 65.

(17) Cunoscutul scriitor englez Sutherland, în cartea sa intitulată «*The origin and growth of the moral instinct*», London, vol. II, pag. 116, divizând motivele de activitate socială în *etice* și *legale*, califică pe aceste din urmă de *quasi-morale* (quasi-moral impulses).

orî mai condamnabil și mai primejdios individul, care cu intențiune perversă n'a voit să retragă copilul de la marginea pericolului, de cât deținutul care zace în închisoare pentru că a comis delictul împins de necesitate?

* * *

Pentru a se justifica o asemenea stare de lucruri, consacrată de legiuitor, s'a invocat două motive.

S'a spus mai întâi că legiuitorul n'a impus ca obligatori oare cari îndatoriri de conștiință, reclamate de utilitatea socială, pentru că a voit să stabilească odată pentru tot-dea-una o limită neschimbată între *drept* și *morală*, a voit să creeze un criteriu sigur de distincțiune între obligațiunile legale și îndatoririle pur de conștiință, aplicând sancțiunea legii numai celor dintâi, ear pe aceste din urmă lăsându-le la libera apreciere a fie căruia.

Cu chipul acesta legiuitorul ar fi izbutit să curme starea de lucruri existentă în evul mediu, când dreptul canonic avea putere legală, și infracțiunile morale erau pedepsite în același mod ca și infracțiunile de drept comun (18).

Separățiunea dreptului de morală, iată dar idolul la care s'a închinat legiuitorul frances, când a exclus de sfera sancțiunii legale faptele altruiste reclamate de utilitatea socială.

Acest motiv însă nu mi se pare serios, pentru că, în definitiv, orî cât s'ar căuta să se separe dreptul de morală, totuși aceste două discipline nu pot rămânea izolate una de alta; din contră, între ele trebuie să existe o permanentă reciprocitate (19). Istoria dreptului demonstrează că limita

(18) În dreptul canonic omisiunile și neglijențele, reprobabile din punctul de vedere al moralei creștine, constituiesc un delict. Așa de pildă scriitorul bisericesc Lactanțiu zice: *qui enim non repellit a socio injuriam, si potest, tam est in vitio, quam ille, qui fecit*; ear în alt loc afirmă pur și simplu: *qui succurrere perituro potest, si non succurrerit, occidit*, adică: acel care, având posibilitate, n'a sărit în ajutorul altuia, aflat în pericol de moarte, este în realitate un ucigaș. Vezi Louis Kahn, *Etude sur le délit et la peine en droit canon*, 1898, pag. 112; Brilland, *Principes du droit ecclésiastique*, 1897, pag. 318 și urmă.

Dispozițiunile dreptului canonic n'au rămas fără înniruire bine făcătoare asupra dreptului pozitiv. Așa vechiul drept german admitea în totul principiile moralei creștine în privința obligațiunii de a veni în ajutorul altuia. În veacul al 17-lea, în Elveția, un individ a fost condamnat la tortură, pentru că n'a sărit de a salva niște naufragiați din riul Aar, de și avea posibilitate a face aceasta, fiind un bun înotător. Jurisconsultul Gaudinnus zice: *«Etenim si a morte potuisti hominem liberare et non liberasti, occidisse videris; et licet forsitan non deberes eadem poena, qua delinquens puniri, tamen es paulo minori poena multandus»*.—În vechile noastre legiuri există de asemenea obligațiunea de a veni în ajutorul altuia, mai ales când era vorba de vre o rudă. Pravilele lui Vasile Lupu, la paragraful despre cercetarea ucigătorilor de oameni ce li se cade după deala lor, obligă pe erede de a căuta cu doctori buni, la casuri de boală, pe testator, sub pedeapsa de a perde dreptul la clironomie, rămânând toată averea domnului țerei. De asemenea bărbatul care nu va chema vrăci la boala muierei lui și să-i cumpere de tot felul de vracevani și de altele de toate bucatele ce i vor trebui, și de va muri atuncea dintr'acea boală, perdeva bărbatul tot venitul ce va avea de pe ocinele muerei. Vezi *Pravilele lui Vasile Lupu*, editate de Gh. Sion, pag. 44. În ce privește înariuirea exercitată de dreptul canonic asupra legiurilor moderne, se poate consulta: D'Espinay, *De l'influence du droit canonique sur la législation française*, 1856, pag. 117—184; Huc, *De l'influence du droit canonique sur la législation criminelle*, pag. 441—466, în *Revue critique de législation et de jurisprudence*, vol. XIII.

(19) Cel dintâi care științificește a separat dreptul de morală este filosoful Em. Kant. După ce în opera sa *Critique de la raison*

despărțitoare între domeniul acestei științe și între morală, se schimbă mereu în sensul că dreptul face adesea orî incursiuni în domeniul moralei, pentru a-și însuși oare cari principii, reclamate de noile necesități sociale, și a le transforma în legi pozitive. Așa de exemplu usura și clausa penală, cari altă dată erau considerate numai ca fapte imorale, reprobate de dreptul canonic, în timpul din urmă au fost admise în dreptul pozitiv, căpătând sancțiune legală.

Se poate întâmpla ca oscilarea limitei dintre drept și morală să se facă foarte încet. Dreptul, fiind un produs nu numai al inteligenței, ci și al voinței, e natural ca tranșiția de la o stare de lucruri la alta să nu poată avea loc de cât cu oare care greutate și întârziere. Intocmirile vechi, moștenite prin tradiție de la străbuni, nu pot fi înlocuite prin altele noi, de cât atunci când devin cu totul netrebnice, când cad doborâte în lupta cu noile cerinți ale vieții. În acest proces de prefacere a dreptului pozitiv, rolul principal îl joacă idealul de orientare morală al omenirii din epoca dată, temperamentul și caracterul rasei, precum și evenimentele sociale prin care trecem.

Orî cum ar fi e netăgăduit faptul, că cu cât sentimentele altruiste sporesc într'un popor la o epocă dată, cu atât dreptul pozitiv al aceluï popor împrumută tot mai multe elemente din morală. Din această cauză dreptul și morală nu pot fi definitiv separate una de alta nici o dată. «Obiectele acestor două științi, zice academicianul E. Beaussire, sunt unite nu numai prin raporturile lor strânse, dar și prin dependența lor reciprocă. Ar fi periculos să le izolăm; după cum ar fi iarăși periculos să le confundăm» (20). În primul caz, dreptul ar ajunge la principiul că el trebuie să rămână indiferent față de cerințele moralei, mărginindu-și sfera sa de activitate numai la delimitarea libertății externe a oamenilor, fără a se preocupa cătuși de puțin dacă aceștia se folosesc sau nu de libertatea lor conform prescripțiunilor moralei; în al doilea caz, dreptul ar căuta să ingereze asupra conștiinței individuale, ar pretinde să reglementeze valoarea morală a tuturor acțiunilor omenești chiar a celor mai intime, ceea ce iarăși este inadmisibil.

(Va urma)

Vespasian Erbiceanu

Magistrat, Iași

pratique așterne bazele fundamentale a acestor două științi, consacra apoi fie căreia din ele câte o lucrare specială. Așa în *«Éléments métaphysique de la doctrine du droit»* el restrânge domeniul dreptului numai la reglementarea faptelor externe ale omului, pe când în *«Éléments métaphysique de la doctrine de la vertu»*, susține că sfera moralei nu poate cuprinde de cât reglementarea acțiunilor interne. Cu toate acestea Kant nu înțel ge a separa definitiv una de alta aceste două științi. Faptele externe, zice el, n'au prin ele însăși o valoare juridică reală, de cât numai dacă ținem samă de motivele subiective psihice cari le-au determinat, adecă dacă le punem în legătură cu actele interne, cari fac parte din domeniul moralei.

(20) Vezi Emile Beaussire, *Les Principes du Droit*, Paris, 1888, pag. 25 și urm. Asupra raporturilor dreptului cu morală se poate consulta și Paul Janet, *Science politique dans ses rapports avec la morale*, asemenea și Herbert Spencer, *Les bases de la morale évolutioniste*, ediția a șasea, 1895.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S.-unite
Audiența de la 9 Octombrie 1903

Președenția D-lui C. E. SCHINA, Prim-Președinte

Ion Popescu, recurge contra neînscrisului său ca apărător

Apărătorii pe lângă judecătorii de pace.—Funcțiuni ce dă dreptul a fi apărător.—Grefier.—Portărel.—Dacă asemenea funcționarii pot fi înscrisi ca apărători mai înainte de a se fi retras din funcțiune.—(Art. 123 din L. J. P. din 1896; art. 72 din legea organizării judec. din 1890; art. 12 din vechiul regulament al portărilor).

Numai acei funcționari (grefieri, portărei, etc.) vor putea fi înscrisi ca apărători pe lângă judecătorii de pace, cari, îndeplinind condițiile cerute de lege, vor fi încetați de a mai ocupa funcțiunea care le dă dreptul de a figura ca apărători pe lângă acele judecătoriai.

Ast-fel, portărelul care ar îndeplini condițiile cerute de lege spre a putea fi apărător la judecătorii de pace, nu poate cere și nu poate fi înscris în tabloul acestor apărători de cât retrăgându-se din funcțiune.

Decisiunea 9/903.—Respins recursul făcut de Ion Popescu contra încheerii tribunalului Dolj, secția I cu No. 5629/902.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d. consilier C. R. Manolescu.

Pe recurent în desvoltarea motivelor de casare.

Deliberând,

Asupra motivelor invocate:

I. «Graba cu care am fost judecat de onorabilul complect al Trib. conform art. 66 bis Pr. civilă, arătând că pentru motivele prevăzute în ordonanța pe care le adoptă în totul mi respinge apelul ca nefondat, este că nu a atins fondul, ceia ce dovedește că nu am fost de loc ascultat în desvoltarea motivelor de apel, comițând un abuz de putere»

II. «Nici d-l Prim-președinte respectiv și nici onor. Trib. nu a prevăzut în dispozitivul sentinței cel puțin recunoașterea dreptului meu în principiu, așa cum s'a zis prin considerantele ordonanței, drept care cred că îl am de la lege nepuind în concordanță dispozitivul sentinței cu considerantele ei».

III. «Dă o greșită interpretare art. 123 din L. J. P. din 1896. Că deși din redactarea acestui art., ar părea că rezultă că cererea de a fi înscris ca apărător la judecătorii de pace nu s'ar putea face de cât după ce funcționarul a demisionat, căci numai atunci s'ar putea controla dacă acel funcționar a fost sau nu destituit, aceasta ar părea că foștii funcționari, care nu vor fi având stagiū de doi ani și nu vor fi destituiți, să se strecoare de a fi trecuți între apărători, nici cum 'a actuali, care vor fi având doi ani stagiū».

Având în vedere sentința supusă recursului din care se constată că recurentul Ion Popescu, a cerut primului președinte al Trib. Dolj să-i se recunoască în principiu dreptul de apărător sau procurator pe lângă judecătorii de ocol din jud. Dolj și a fi trecut în tabloul apărătorilor cu dreptul de a pleda atunci când nu va mai fi în funcțiune, cerând acest drept în baza funcțiunii de portărel ce a ocupat în timp de doi ani și pe care o ocupa în momentul când a făcut cererea:

Că primul-președinte al trib. Dolj, prin ordonanța sa cu No. 2812 din 1 Aprilie 1902 a respins aceași cerere pentru motivul că de și Ion Popescu întrunește condițiile cerute pentru a fi admis ca apărător pe lângă judecătorii de ocoale, înscrierea sa nu se poate face pe cât timp este încă în funcțiunea de portărel;

Că Ion Popescu făcând apel în contra acestei ordonanțe a primului-președinte, tribunalul, prin sentința supusă azi recursului, adoptând în totul motivele din ordonanța primului-președinte, i-a respins apelul ca neîntemeiat;

Având în vedere că prin art. 123 al legii din 1896 pentru judecătorii de pace, acei cari vor fi funcționați, în timp de doi ani cel puțin, ca grefier de Curți sau tribunale,—funcțiune cu care portăreii erau asimilați prin art. 12 din vechiul regulament al portărilor sub care recurentul I. Popescu a început a funcționa,—vor putea exercita profesiunea de apărător sau procurator pe lângă judecătorii de ocol, chiar dacă nu ar fi titrați, dacă însă nu vor fi fost destituiți din acele funcțiuni pentru vre-o abatere gravă de la datorie;

Considerând că modul cum se exprimă legiuitorul prin art. 123 «acei care vor fi funcționați» reese lămurit intenția legiuitorului că numai acei funcționari vor putea fi înscrisi ca apărători sau procuratori pe lângă judecătorii de pace, cari, pe lângă cele-l'alte condițiuni cerute de lege, vor fi încetați de a mai ocupa funcțiunea care-i dă dreptul a fi înscris ca apărător;

Că acesta este adevăratul înțeles al citatului art. 123, reese și din faptul că legiuitorul nu ar fi putut, prin acest text de lege, să se pună în contradicție cu art. 72 din legea organizării judecătorești, care declară că funcțiunile din ordinea judecătorească sau din serviciile auxiliare sunt incompatibile cu profesiunea de avocat, profesiune similară cu cea pe care o îndeplinesc apărătorii pe lângă judecătorii de pace;

Că dar, în speță, întru cât este constant că recurentul funcționează încă ca portărel pe lângă trib. Dolj, cu drept cuvânt tribunalul i-a respins cererea sa d'a fi înscris ca apărător pe lângă judecătorii de ocoale și dar recursul său este neîntemeiat;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secțiunea I

Audiența de la 9 Septembrie 1903

Președenția D-lui C. H. PHEREKYDE, Președinte

Maria D. Dobrovici cu Zina P. Caludi

Dobinzi.—Contract de împrumut ipotecar.—Dobinzi convenționale.—Expirarea termenului de plată a împrumutului.—Dacă dobizile curg înainte sau încetează.—(Art. 1587 din Codul civil).

Dobizile convenționale nu încetează prin faptul expirării termenului de plată a capitalului împrumutat ci curg și după expirarea acestui termen, fără să fie necesitate pentru aceasta de vre-o punere în întârziere sau chemare în judecată, considerându-se vechiul contract de împrumut prelungit după cum se urmează și la alle contracte cu titlu oneros.

Decisiunea No. 352/903.—Căsată după recursul făcut de Maria D. Dobrovici, decisiunea Curții de apel din Galați, secția I cu No. 135/902, dată în proces cu Zina P. Caludi.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier D. Cuculi;

Pe d-l avocat I. Moșoiu din partea recurentei, în desvoltarea motivelor de casare; și

Pe d-l avocat M. Flechtenmacher, în combateri;

Deliberând,

Asupra motivului de casare invocat:

«Curtea de fond, respingând apelul făcut de mine, contra sentinței No. 205/902 a secției I a Tribunalului Covurului, a respins cererea mea de a mi se recunoaște, prin tabloul de ordinea creditorilor și distribuirea prețului rezultat din vânzarea imobilului

d-nei Zina P. Caludi, suma de lei 1772, procente convenționale de 2% pe lună, cuvenite la capitalul de 2000 lei, în baza creanței ipotecară înscrisă la No. 68/96, pe timpul de la 6 Martie 1898, scadența menționatei creanțe, până la 19 Noembrie 1901, data depunerii prețului rezultat din vânzarea imobilului ipotecat, violând ast-fel dispozițiunile art. 1587, 977, 981, 1200, 1091 și 523 Cod. civ..

Având în vedere decizia supusă recursului din care se constată că Zina P. Caludi, intimată azi în recurs, a făcut o contestație la Tribunalul Covurlui, tinzând la respingerea cererei creditoarei Maria D. Dobrovici, recurentă, d'a fi înscrisă în tabloul de ordinea creditorilor și distribuirea prețului rezultat din vânzarea imobilului contestatoarei, cu procentele de 2%, pe lună de la 6 Martie 1898, data scadenței obligației ipotecare înscrisă la No. 68/96, și până la 19 Noembrie 1901, data depunerii prețului; această contestație fiind admisă de Tribunal. Maria D. Dobrovici a făcut apel, și Curtea din Gatați, prin decizia supusă recursului, a reformat în parte hotărîrea Tribunalului și a decis ca Maria D. Dobrovici să fie trecută în menționatul tablou, pe lângă sumele de 85 lei și 85 bani pentru cheltuielile de urmărire și 2000 lei capital și cu suma de 100 lei, procente legale la acest capital, calculat de la 14 Noembrie 1900, data publicațiilor de vânzare și până la 19 Noembrie 1901, data depunerii prețului; că pentru a ajunge la acest rezultat, Curtea susține că părțile contractante au stipulat dobânzi convenționale la capitalul împrumutat numai pe doi ani, timpul duratei împrumutului; că de la expirarea acestui termen și până la depunerea prețului ce ar rezulta din vânzarea silită a imobilului ipotecat, părțile n'au stipulat dobânzi convenționale și deci pentru acest spațiu de timp creditoarea ipotecară n'are drept a cere dobânzi convenționale ci numai dobânzi moratorii de 5% cari, în speță, încep a curge de la data primelor publicații a le urmăririi imobilului ipotecat și până la data depunerii prețului imobilului vândut;

Considerând că dobânzile convenționale nu încetează prin faptul expirării termenului de plată, căci, în lipsă de stipulațiune contrarie, nu se poate admite ca un împrumut făcut de la origină cu dobândă, când creditorul n'a consimțit să-și dea capitalul de cât mijlocind un interes oare-care, să se transforme, după expirarea termenului de plată, în mod tacit, într'un împrumut gratuit;

Că ast-fel, nefiind vorba în cazul de față de interesele moratorii prevăzute de art. 1088 din C. civil, ci de niște procente convenționale pe care părțile au putut să le stipuleze în virtutea art. 1587 din același Cod, aceste procente curg și după expirarea termenului de plată, fără să fie necesitate de ver-o punere în întârziere sau chemare în judecată, considerău-se vechiul contract prelungit ast-fel cum urmează și la alte contracte cu titlu oneros, cum este, de exemplu contractul de locațiune (art. 1347 C. civ.);

Că, dar, Curtea de apel a violat art. 1587 din Cod. civ., și deci motivul invocat este întemeiat;

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

COMISIUNEA PENTRU JUDECAREA PROFESORILOR Secundari și superiori

Audiențele de la 20, 21, 22 și 26 Octombrie 1903

Președenția D-lui C. N A C U, Profesor universitar

Bucur Spirescu, I. Lupulescu și M. Tutunaru, dați judecăței că au contravenit la legea și regulamentele școlare

Profesori.—Judecată disciplinară.—Ministrul Instrucțiunii Publice.—Autoritate școlară.—Insubordonare.—Membru al corpului didactic.—Pedepse disciplinare pentru călcarea îndatoririlor impuse de legi și regulamente.—(Art. 47 și urm. legea învățământului; Art. 226 al regulamentului pentru școlile secundare.—Deferența profesorilor către autoritățile școlare).

Profesorul care participă la un congres studentesc interzis de Ministrul Instrucțiunii Publice, violează art. 226 din regulamentul învățământului secundar și ast-fel se face pasibil de o pedepsă disciplinară, conform art. 47 al legii instrucțiunii.

Aplicarea unei asemenea pedepse, în casurile anume prevăzute, nu poate fi considerată ca o atingere la drepturile politice ale profesorului, nici ca o piedică la exercițiul acestor drepturi.

S'au ascultat acuzarea, reprezentată prin d-nii inspectorii Rășcanu și Miculescu, profesori universitari, precum și profesorii contravenienței personal și prin apărătorii lor d-nii C. Disescu și Christu Negoescu.

Comisiunea deliberând,

Asupra cererii făcută de d. Ministru al Instrucțiunii Publice, de a fi judecați disciplinar, d-nii profesori Bucur Spirescu, I. Lupulescu și maestrul M. Tutunaru;

Având în vedere că faptul pentru care acești domni profesori sunt trimiși înaintea comisiunii, este că au luat parte la primirea studenților cari veniau la Ploesci, pentru a ține un congres interzis de d. Ministru, precum și la acest congres și la banchetul dat;

Având în vedere că mai mulți studenți de la Universitatea din București, au format o societate sub numele de *Asociațiunea generală*, fără ca această asociațiune să fie aprobată de Senatul Universitar;

Având în vedere că această asociațiune a decis a se ține la Ploesci un congres studentesc;

Având în vedere că asociațiunea era ilegal formată, pentru-că nu obținuse autorizarea Senatului Universitar, prin decisiunea No. 7582 din 26 August a. c., publicată în Monitorul de la 29 ale aceleiași luni, a interzis ținerea aceluși congres;

Având în vedere că acei studenți, înfrângând măsura Ministrului au ținut la Ploesci un congres în zilele de 7 și 8 Septembrie anul acesta;

Având în vedere că d. profesor Bucur Spirescu atât cu ocasiunea cercetării făcute la Ploesci, cât și înaintea comisiunii a declarat că a participat la primirea studenților la gară, la una din ședințele congresului și la banchet, și că a dat tot concursul său ca congresul să iasă cât mai bine și mai demn;

Având în vedere că d. profesor I. Lupulescu a făcut asemenea declarațiune că a luat parte la conferințele congresului studenților, că a fost la te-deumul ofițiat la sosire și a participat la banchet;

Având în vedere că d. M. Tutunaru a declarat că se afla la gară la sosirea studenților împreună cu cei l'alții doi d-nii profesori și alții, și a participat la banchetul dat;

Considerând că studentul, afară din școală, are toate îndatoririle și se bucură de toate drepturile de cetățean; însă când în vre-o manifestare de ori-ce natură a activității sale afară din școală, se prezintă în calitate de student, pe de o parte se bucură de prerogativele și de simpatiile acestei calități, iar pe de alta este supus pentru abaterile comise la pedepsele prevăzute în regulamentul de ordine și disciplină, conform art. 58 al. 3 din legea învățământului secundar și superior;

Considerând că mai presus de cele-l-alte autorități, cărora legea le-a încredințat puteri disciplinare, Ministrul Instrucțiunii are dreptul și chiar îndatorirea de a veghea la disciplina studentului (art. 58);

Considerând că Ministrul Instrucțiunii era în drept să interzică ținerea congresului studenților;

Considerând că studenții, contravenind măsurii luate de d. Ministru Instrucțiunii Publice, s'au pus în stare de insubordonare către autoritatea școlară;

Considerând că un membru al corpului didactic se bucură, ca ori ce cetățean de drepturile politice; că profesorii secundari și cei de Universitate, au dreptul de a fi aleși în corpurile legiuitoare; că fie care Universitate are un reprezentant al ei în Senat;

Considerând că membrul corpului didactic, având exercițiul

drepturilor politice se bucură de dreptul de a discuta actele guvernului;

Considerând că unui profesor i se impune obligațiunea morală ca în activitatea sa politică să pue măsura și demnitatea compatibilă cu pozițiunea sa și cu caracterul funcțiunei sale;

Considerând că un membru al corpului didactic, atât pentru că în general funcțiunea sa este inamovibilă, cât și mai cu seamă pentru că misiunea sa are un caracter înalt și nobil, pe lângă aceea că răspunde, ca ori-ce particular, de faptele ordinare, prevădute de legea penală, este încă pasibil de oare-cari pedepse disciplinare, prevăzute în legea învățământului secundar și superior (art. 47 și urm.);

Considerând că aplicarea unor asemenea pedepse disciplinare, în casurile anume prevădute, nu poate fi considerată ca o atingere la drepturile politice ale profesorului nici ca o piedică la exercițiul acestor drepturi;

Considerând că între casurile în care profesorii pot fi supuși la o pedeapsă disciplinară (art. 47 al legii asupra învățământului) este și acela în care ei calcă îndatoririle ce le sunt impuse prin legi și regulamente;

Considerând că după art. 226 al regulamentului pentru scoalele secundare, profesorii care fac parte din învățământul secundar sunt dator să aibă deferență către autoritățile școlare, a căror supremă expresiune este Ministerul Instrucțiunii Publice;

Considerând că participarea d-lor profesori Bucur Spirescu, I. Lupulescu și M. Tutunaru, fie la primirea studenților veniți la Ploești, pentru a ține congresul, fie la acest congres, fie la banchetul dat în vedere acestui congres, în urma măsurii luate de d. Ministru, constituie din partea d-lor, o incurajare studenților la nesupunere și ca atare o atingere la autoritatea Ministrului, și deci o lipsă de deferență către Ministru;

Considerând că nu se poate susține cum s'a făcut de către apărare, că în realitate nu a fost congres studențesc, pentru că numărul studenților veniți la Ploești era prea mic față cu numărul studenților cari obicinuit au format congresele anterioare, precum și față cu numărul cetățenilor, care împreună cu Liga culturală locală, au format o manifestațiune națională, pentru că în afară de ceea ce în tot timpul cât au durat intronicile la Ploești ele au fost considerate ca întruniri de studenți, că așa au fost expuse de presa chiar locală, dar mai cu seamă față cu rezoluțiunea ce s'a luat, necontestată de nimeni;

Considerând că pentru caracterizarea întrunirilor de la Ploești nu era nici o importanță dacă au participat sau nu și alți d-ni profesori, cari au fost traduși înaintea vre-unei comisiuni disciplinare, de oare-ce din cercetarea ordonată de Comisiune în conformitate cu art. 21 din Regulamentul pentru Comisiunea de judecată a Corpului Didactic Secundar și Superior, se constată că din cei 12 membri ai corpului didactic, arătați că au luat parte la manifestări numai doi și anume d-rul Cosma și Raicu, sunt acei cari au luat parte;

Considerând că tot pentru aceasta, alusiunea că măsura de a se trimite în judecată numai d-nii Bucur Spirescu, I. Lupulescu și M. Tutunaru ar fi fost pornită din considerațiuni politice, rămâne fără nici o basă;

Considerând că nu se poate pune la îndoială afirmările făcute de d-nii profesori întrebați, prin acel supliment de anchetă, pentru ce comisiunea pune deplină încredere în afirmările d-lor, precum nu pune la îndoială declarațiile d-lor profesori aduși înaintea ei;

Considerând că împrejurările că d. I. Lupulescu nu a luat de loc cuvântul, și d-sa nu ar fi participat la congres, dacă ar fi știut că d-l Ministru ar fi interzis această participare, că d-l Ministru nu a anunțat că deinde profesorilor participarea la congres, precum și conținutul discursului d-lui Bucur Spirescu, nu au nici un interes față cu declarațiile făcute de d-nii Bucur Spirescu, I. Lupulescu și M. Tutunaru, că au avut cunoștință că congresul era interzis.

Pentru aceste motive, comisiunea, în baza art. 47 din legea asupra învățământului secundar și superior, și a art. 226 din regulament.

Hotărăște,

A se aplica d-lor profesori Bucur Spirescu și I. Lupulescu

de la liceul din Ploești și d-lui M. Tutunaru, maestru la acelaș liceu, pedeapsa: avertismentul.

(ss) C. Nacu; D-r Marinescu; Carragiani.

TRIBUNALUL COVURLUI, Secția I

Andiența de la 6 Martie 1903

Președenția D-lui D. G. MAXIM, Prim-Președinte

L. Berman & Sohn și Albert Lieber cu I. Șerban

Sentița comercială No. 20

Faliment.—Acte presumate ca făcute în fraudă creditorilor.—Scopul și utilitatea dispozițiunei.—Dovada în combaterea presumpțiunei.—Procedarea instanțelor cu ocaziunea cererilor de anulare de acte pretinse frauduloase.—(Art. 726 Cod com.).

Măsura dictată prin articolul 726 din Codicele comercial, după care se presumă făcute în fraudă creditorilor și se anulează față cu masa credală actele constituite asupra bunurilor falitului și survenite în urma datei încetării plăților, este luată în interesul general al creditorilor și egalității ce trebuie să domnească între ei, pentru ca debitorul ajuns în pragul falimentului și vede totul perdut să nu acorde privilegii numai unor dintre creditorii prin care ar fi puși într'o situațiune mai favorabilă de cât cei l'alți.

Creditorul de bună credință poate însă dovedi că privilegiul a fost luat în împrejurări ce denotă onestitatea și legitimitatea actului încheiat

În combaterea presumpțiunei de fraudă, permisă creditorilor, tribunalele cată să țină seamă de împrejurări și de pozițiunea socială a părților, căci se poate întâmpla ca dreptul unui de al treilea să isvorească dintr'un act onest și legitim.

S'a ascultat d-l avocat Zamfir Filoti din partea reclamanților și d-nii Emil Vulpe și I. E. Vasiliu din partea lui Șerban.

Tribunalul.

Asupra acțiunei comerciale introdusă de L. Behrman et Sohn și Albert Ch. Lieber, care are de obiect de a se declara nulă de către tribunal ipotoca constituită în favoarea lui Iordache Șerban, pe suma de 3000 lei prin obligația ipotecară înscrisă de acest tribunal la No. 152,900 de către debitorul lor falitul I Matcoviici sub cuvânt că această ipotecă este constituită după data încetării plăților numitului falit și deci presumată legalmente ca efectuată în fraudă celor-l'alți creditorii;

Având în vedere că din desbaterele urmate în instanță, actele prezentate și dosarul causei, rezultă că I. Matcoviici a cerut singur tribunalului la 4 Maiu 1901 de a fi declarat în stare de faliment și în vedere că i se protestase o cambie încă de la 9 August 1899, a obținut declarațiunea prin sentița din 8 Maiu 1901, fixându-se încetarea plăților la 9 August 1899 conform protestului la care s'a referit. În vedere însă că falitul avea numai trei clădiri în Târgușorul Berești supuse Bezmanului, și o fabrică instalată în una din ele, care toate împreună cu averea mobilă a falitului s'au evaluat în sumă de 4345 lei, că averea imobiliară era ipotecată lui Sava Christoforato pentru suma de 2000 lei, cu obligația înscrisă la No. 130,99 și pârâtului Iordache Șerban pentru suma de 3000 lei, cu obligația înscrisă la No. 152,900 și că față cu aceste împrejurări lichidarea activului falimentului în valoare de 4345 lei n'ar fi fost de ajuns să plătească chiar pe creditorii ipotecari, a căror creanțe cu procente treceau peste suma de 5000 lei, judele sindic a cerut și obținut de la Tribunal închiderea operațiunilor falimentului pentru lipsă de activ, ceea ce s'a și ordonat prin jurnalul acestei secțiuni No 90 din 19 Maiu 1901 Reclamanților L. Behrman et Sohn și Lieber, creditorii ai lui Matcoviici, cel întâiu cu 500 lei și cel al doilea cu 1000 lei, nu le-a convenit această situațiune și observând că obligația ipotecară constituită de către falit în favoarea pârâtului Șerban, poartă data de 20 Iunie 1900, adică cu mult în urma zilei de 9 August 1899 data încetării plăților, așa precum a fost fixată de Tribunal, chiar după cererea falitului, au introdus acțiunea de față ce are de scop anularea acestui privilegiu ca fiind constituit în fraudă lor;

Considerând că în realitate, după art. 726 din Codicele comercial se presumă făcute în fraudă creditorilor și deci se anulează față cu masa credală, ori-ce ipotecă constituită asupra bunurilor debitorului, dacă este survenită în urma datei încetării plăților, măsură luată spre a se ocroti interesul general al creditorilor și a opri ast-fel pe datornicul ajuns în pragul falimentului și care vede totul perdut, de a acorda privilegiu numai unora dintre creditori și a le concede ast-fei garanții care iar pune într'o situațiune mai favorabilă de cât pe cei-l'alți. Intru cât falimentul se bazează pe egalitatea cu care trebuie să fie tratați toți creditorii, este ușor de înțeles că ar lipsi asemenea egalitate dacă într'un moment când încetarea plăților este notorie ar fi permis ori căruia creditor de a lua garanții reale ce iar asigură întâietate în achitarea creanței sale;

Considerând însă că intru cât este posibil că un creditor de bună credință să ia asemenea garanții într'un moment când nu are știință de solvabilitatea debitorului, ar fi prea riguros ca măsura anulării să fie admisă în asemenea ipoteză; Și deci legiuitorul prin citatul text a admis dovada contra presumpțiunii legale ce a stabilit-o permițând ast-fel creditorului de a dovedi ca privilegiul a fost luat în împrejurări ce denotă onositatea și legitimitatea actului încheiat;

Considerând că din acest punct de vedere creditorul Șerban a dovedit cu suficiență buna sa credință căci intru cât debitorul său la data constituirii ipotecei, avea o singură schimbă de 500 lei protestată anterior, de mai bine de zece luni, și intru cât acel debitor continua în sat fără jenă comerțul său, putea foarte bine să-și închipue zisul creditor că acea schimbă a fost achitată într'un interval așa de lung. față cu trecerea reclamanților Behrmann care protestase zisa schimbă. De altmintearea, Șerban a dovedit prin depunerile martorilor ascultați Ioan Filipescu, Leib Strulovici și Petrache Sârbu, că Matcoviți n'a dat semne de încetare de plăți, înainte de constituirea ipotecei, așa că nu putea fi în măsură de a-i cunoaște insolvabilitatea, mai ales că părțile se găsesc într'o comună rurală unde afacerile fiind restrinse, mai cu greu se poate cunoaște situațiunea sdruncinată a acelor care chiar fiind strămtorați în mod aparent fac față plăților. Și, în asemenea situațiune, când este vorba de combătut presumpțiunea de fraudă cu care legiuitorul privește actele de instrainare, trebuie să ținem seamă de împrejurări și de pozițiunea socială a părților, după cum recomandă doctrina care cere Tribunalelor ca să nu procedă cu ușurință la anulara actelor pretinse frauduloase, numai pentru că au avut loc după data încetării plăților, ci să se aibă în vedere toate circumstanțele, căci se poate întâmpla ca dreptul celui al treilea să isvorască dintr'un act onest și legitim (a se vedea Calamandri, «Del Fallimento», 1883, vol. I, pag. 172);

Considerând că față cu cele expuse, Tribunalul își formează convingerea de buna credință a creditorului Șerban, care ținând a urmări cu zece luni înainte de declarare de faliment pe debitorul său Matcoviți pentru plata a trei schimbii protestate de 3000 lei, a primit asigurarea plăței în o inscripție ipotecară în al doilea rang în imobilele falitului și această mai vărtos ținând seamă că protestul uneia sa mai multor schimbii nu implică necesarmente încetare de plăți. Și dacă este vorba de bănuț, față cu cele ce a demonstrat reprezentantul lui Șerban din dosarul falimentului, mai curând dați de bănuț faptele falitului și ale reclamanților, căci cel întâi lucru neexplicabil,—singur arată la 8 Maiu 1901, cu ocazia cererii ce a făcut de a fi declarat în stare de faliment, că data încetării plăților sale se urcă cu un an și zece luni înapoi adică de la 9 August 1899. Și această declarațiune, necombătută de nimeni, a trebuit să fie primită de Tribunal, dar arătarea ei de falit nu are altă rațiune de cât aceea a intențiunii ce a urmărit falitul încă de atunci ca singur, sau prin alții, să încerce a anula ipoteca lui Șerban, constituită posterior zisei date. Și în realitate, ținându-se seamă că era imposibil ca falitul să dureze comerțul său într'o încetare de plăți latentă timp de aproape doi ani până ce a fost declarat, cât și de împrejurările acestei acțiuni, ușor se lamurește cooperarea de comun acord a reclamanților și a falitului spre a ataca ipoteca lui Șerban victima bune sale credințe în această afacere;

Având în vedere că în toate aceste circumstanțe, acțiunea reclamanților rămâne neintemeiată, și densii cată a fi condamnați la cheltueli de judecată pe care Tribunalul le apreciază la suma de 40 lei;

Pentru aceste motive redactate de d-l Prim-Președinte Maxim, Tribunalul, respinge etc. . . .

(ss) D. G. Maxim, Ion I. Cetățeanu.

p. grefier (s) Petrovici

JUDECATORIA OCOL. MOINEȘTI, jud Bacău

Audiența de la 23 Ianuarie 1903

Iancu Herșcovici cu I. Gartenberg

Cartea de judecată civilă cu No. 121

Acțiune reconvențională. — Înaintea judecătorului de ocol. — Cerere reconvențională pentru o sumă mai mare de cât cea prevădută în acțiunea principală. — Neadmisibilitate. — (Art. 57 din legea judecătorilor de ocol).

Judecătorii de ocol sunt competente a judeca cererile reconvenționale ce se fac cu ocaziunea unei acțiuni, însă cu condiție ca cererea reconvențională să fie în aceleași limite de valoare și întindere ca și acțiunea principală, adică ca suma cerută prin acțiunea reconvențională să nu fie mai mare de cât cea prevădută în acțiunea principală.

S'au ascultat: d-l apărător Teodor Constantinescu, din partea reclamantului I. Gartenberg, și d-l apărător St. I. Cotăescu din partea pârâtului I. Herșcovici.

Judecata,

Vedând opoziția făcută în termen de către Iancu Herșcovici, contra cărței de judecată No. 1485 din 12 Decembrie 1902, prin care numitul oponent e obligat a plăti intimatului reclamant Isac Gartenberg suma de 180 lei ca procente și cheltueli de judecată;

Având în vedere, că astăzi în instanță, oponentul prin apărătorul său prezintă o cerere reconvențională, cerând ca pentru motivele prevădute în acea cerere, să se oblige pe reclamant la plata sumei de 905 lei;

Având în vedere că reclamantul se opune la admiterea cererei reconvenționale, de oare-ce suma cerută întrece pe cea prevădută în acțiunea principală;

Considerând că după dispozițiile art. 57 din legea jud. de pace, judecătorii de ocol sunt competente a judeca cererile reconvenționale ce se fac cu ocaziunea unei acțiuni în aceleași limite de valoare și întindere ca și acțiunea principală;

Considerând că pârâtul de la judecătorul de ocol, poate beneficia de avantajii cererei reconvenționale;

a) dacă ea are aceeași origină ca cererea principală, b) dacă constituie o apărare directă în contra acțiunii principale și c) dacă provenind din o altă cauză, *causa dispari* ca acțiunea principală, tinde la compensațiune pentru datorii neliquide la începutul instanței; susceptibile însă de a fi liquide în cursul instanței, că în toate aceste cazuri, pârâtul se poate apăra în contra pretențiunilor reclamantului, când însă suma cerută prin cererea reconvențională, nu întrece pe aceea ce se cere prin acțiunea principală; textul art. 57 din legea jud. de pace e destul de lămurit pentru a nu da loc la interpretări și când o lege este destul de lămurită, judecătoru nu trebuie să se depărteze de litera ei, sub cuvânt de a pătrunde spiritul legiuitorului, maxima care face parte din titlul preliminar al codului frances (art. 5) și pe care strălucitul savant Laurent o reproduce în art. 29 din ante-proiectul său de revisuire;

Considerând că dacă legiuitorul prin art. 57 din legea jud. de pace ar fi înțeles a da dreptul pârâtului a se apăra în contra pretențiilor reclamantului prin cereri reconvenționale ce ar întrece suma prevădută în acțiunea principală, n'ar fi întrebunțat cuvintele «*în aceleași limite de valoare și întindere ca și acțiunea principală*», ci s'ar fi putut mulțumi să zică că judecătorii de

ocol sunt competenți a judeca cererile reconvenționale până la suma de 1500 lei;

Considerând că tocmai pentru ca justiția distribuită de judecătorul de ocol trebuie să fie cât se poate de expeditivă, pentru acest motiv legiuitorul a interzis părâtului a introduce cereri reconvenționale pentru sumi mai mari de cât acele cerute de reclamant, căci pentru a trăgâni procesul principal care de pildă ar fi pentru suma de 60 lei, părâtul poate ușor să improvizese sumi, cerând ca prin cererea reconvențională să fie obligat reclamantul său, a-i plăti de pildă 1500 lei; chiar în cazul în care cererea reconvențională ar fi de aceeași valoare și întindere ca acțiunea principală încă judecătorul de ocol e îndreptățit să o înlătore când ar constata că acea cerere ar fi de așa natură în cât ar comporta multiple amânări, împiedicând pe reclamantul principal a-și valorifica pretențiunile sale de multe ori lichide și de grabnică soluție.

În acest sens tribunalul Mehedintzi prin o sentință din 15 Aprilie 1895, recunoaște că instanțele judecătorești sunt în drept a hotărî după faptele și circumstanțele procesului, sau de a judeca de odată și prin aceeași hotărîre ambele cereri, când cea reconvențională nu ar aduce întârziere la judecata cererii principale, sau a judeca mai întâiu acțiunea principală când ea este în stare de judecată, respingând cererea reconvențională, cu rezervă pentru cel ce a făcut-o de a o introduce prin acțiune deosebită. Cei ce sunt de părere că acțiunea reconvențională nu slujește la nimic când nu e primită chiar și atunci când nu tulbură ordinea de jurisdicție, când nu o prorogă, greșesc, căci în toate cazurile asemenea cereri reconvenționale s'întâlnesc, când însă ele sunt făcute la judeca de ocol în limitele art. 5 din legea jud. de pace; și apoi ce ar pierde părâtul când ca respectarea principiului stabilit de acest art., ar introduce cererea sa pe cale de acțiune principală? Nicî un argument a contrario, nu îndreptățesc pe partisanii părerei susținute de apărătorul părâtului Iancu Herscovici, de a se îndepărta de textul precis al legii;

Considerând că în specie întru cât cererea reconvențională introdusă de părât, excede cu mult cererea principală, această cerere urmează a fi respinsă mai cu seamă că din coprinsul ei se invoacă multe puncte ce ar conduce eventual la întârzierea judecării acțiunii lui Gartenberg

In fond:

Considerând că din scrisoarea datată 25 Octombrie 1902, semnată de părât se constată că acesta a vândut reclamantului 7000 kilograme nucii, recolta anului 1902, nucii de calitate bună, uscate și nemecegăite cu condiție dacă le va primi d. Lehrer cu care Gartenberg a contractat, că prin aceeași scrisoare părâtul declară că a primit ca arună suma de 100 lei;

Având în vedere că din scrisoarea datată la 28 Octombrie 1902, necontestată de părât se constată că Lehrer refuză compărarea nucilor vindute de Iancu Herscovici lui Gartenberg, pentru motivul că marfa e udă și mucegăită: Că deci față cu angajamentul luat de părât prin scrisoarea sa adresată reclamantului, contractul de vindere-cumpărare intervenit între părțile litigante urmează a fi resiliat și părâtul obligat a restitui arvona primită cu spese și cheltueli și în vedere că oponentul nu opune nimic la cererea ce se face de intimat de a-i plăti suma de 80 lei pentru sacii, opoziția urmează a fi respinsă menținându-se în totul cartea de judecată No. 1485.

Apreciind cererea de cheltueli făcute de reclamant în opoziție judecata ficsează suma de 10 lei.

Vedând art. 1169 Cod. civ. și 140 p. c.

Pentru aceste motive, judecata, respinge ca rău introdusă astăzi în instanță cererea reconvențională a părâtului Iancu Herscovici.

Respinge ca nefondată opoziția numitului și confirmă în totul cartea de judecată No. 1485/902 a căruia dispozitiv este:

Admite acțiunea și obligă pe Iancu Herscovici, etc. Rezervă drept părâtului Herscovici a-și valorifica pretențiunile prevădute în cererea reconvențională pe cale de acțiune principală.

Judecător (s) Al. I. Spiridon

grefier (s) C. Manoliu

Notă. — Accastă carte de judecată a fost apelată, și trib. Bacău, prin sentința No. 9/903 a respins apelul adoptând motivele cărții de judecată.

Chestiunea cererilor reconvenționale fiind tratată pe larg în coloanele acestui ziar de mult regretatul nostru fost director D. Chebapci cum și de d-l Mihai Nițescu, judecător al col. Olt, trimitem pe cititori a consulta cu mult folos lucrările lor, în *Curierul Judiciar*, No. 2, 4, 5 și 9 din anul 1897, și *Curierul Judiciar* din anul 1902, No. 77. (N. R.)

JUDECATORIA OCOLULUI II PLOEȘTI

Audiența de la 21 Iulie 1903

Carte de judecată No. 1187

Insultă. — Insulte aduse unei femei măritate. — Dreptul soțului de a reclama. — (Art. 195 C. civ. — Art. 300 și 396, al. II Cod. penal.)

Din cauză că soțul și cu soția formează o singură personalitate morală, bărbatul are calitate de a reclama pentru insulta adusă soției sale, căci onoarea soției fiind propria lui onoare, injuria adusă femeii se resfrânge și asupra sa.

Acest drept al soțului derivă din art. 195 C. civ., după care bărbatul e dator protecțiune femeii.

S'au prezentat inculpata, asistată de d-l avocat Dumitrescu-Junior și reclamantul, asistat de d-l avocat I. Niculescu.

Din cartea de judecată reproducem numai următoarea parte, restul neavând nicî o importanță pentru jurisprudență.

Noi Judecătorul,

În ce privește incidentul ridicat de inculpata Elena C. Mănescu pe motiv că acțiunea e semnată de M. Băldănescu, nu și de soția sa, Zoe, persoană care ar fi suferit insultele;

Având în vedere că, în fapt, acest lucru este exact;

Considerând însă că N. Băldănescu reclamă nu numai pentru insultele ce i s'au adus soției sale, ci și lui personal: că, din acest punct de vedere, el are calitate de a figura în instanță;

Având în vedere că, după dispozițiunile art. 195 C. civ., bărbatul datorește protecțiune femeii;

Considerând că această protecțiune trebuie înțeleasă nu într'un sens limitat, ci, din contră, în un sens larg, în care să intre toate actele de natură a protejea pe femei, și, de sigur, are acest caracter reclamațiunea în justiție a unui soț pentru ofensa sau injuria adusă soției sale;

Considerând că această soluțiune se impune cu atât mai mult cu cât legăturile căsătoriei nu fac din ambii soți de cât o singură personalitate morală: erunt duo in carne una, — ast-fel că or-ce atac în contra unuia din soți se resfrânge asupra celui-lalt, și a admite că bărbatul să nu poată reclama atunci când soția sa rămâne inactivă, ar însemna să-l lipsim de unul din drepturile ce, implicit, i le conferă puterea maritală, a-l obliga să suferă o insultă, un atac ce se resfrânge asupra sa chiar, ce-l atinge personal, de oare-ce onoarea soției este propria lui onoare;

Considerând că așa fiind, acest incident urmează a fi respins ca nefondat;

Pentru aceste motive, respingem incidentul.

Judecător (s) S. Scriban